

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ปักหมุดเชียงใหม่ รุกตรวจเยี่ยมแหล่ง GI หัตถศิลป์ขึ้นชื่อ ต้นสร้างมูลค่าเพิ่ม เจาะตลาดสากล พร้อมค้นหาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นใหม่ๆ เข้าสู่ระบบ GI ต่อเนื่อง

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2569 กรมทรัพย์สินทางปัญญาลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อติดตามและตรวจเยี่ยมกระบวนการผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ในกลุ่มสินค้าหัตถศิลป์ มุ่งผลักดันการสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายตลาดสู่ระดับสากล พร้อมสำรวจสินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพื่อผลักดันเข้าสู่ระบบ GI อย่างต่อเนื่อง

นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เผยว่า จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ศักยภาพด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของประเทศ ปัจจุบันมีสินค้าท้องถิ่นที่ขึ้นทะเบียน GI แล้ว 7 รายการ แบ่งเป็น สินค้าในกลุ่มงานหัตถศิลป์ 3 รายการ ได้แก่ รมบ่อสร้าง ศิลาดลเชียงใหม่ และผ้าตีนจกแม่แจ่ม และกลุ่มพืชพันธุ์อาหาร 4 รายการ ได้แก่ ข้าวกำลังานนา (ขึ้นทะเบียนร่วมกับอีก 7 จังหวัดในภาคเหนือ) กาแฟเทพเสด็จ ส้มสายน้ำผึ้งฝาง และลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง โดยสินค้า GI ทั้ง 7 รายการล้วนมีชื่อเสียงและคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเข้าสู่จังหวัดรวมกว่า 2,970 ล้านบาทต่อปี สะท้อนให้เห็นโมเดลต้นแบบของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทการค้าโลกยุคใหม่ โดยใช้ GI เป็นกลไกสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาผลิตภัณฑ์คุณภาพที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยผสานนวัตกรรมจากฐานภูมิปัญญาและการผลิตเพื่อความยั่งยืนไว้อย่างลงตัว ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภคยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และคณะได้ไปตรวจเยี่ยมกระบวนการผลิตสินค้า GI “รมบ่อสร้าง” ณ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรมหลวงลุงวงศ์ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตรมทำมือที่ยังคงกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การขึ้นโครงโดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างไม้ไผ่บงหรือไผ่ตงที่มีความเหนียวและทนทาน การร้อยด้ายประกอบโครงให้เป็นรมทรงกลมขนาดรัศมีตั้งแต่ 3 - 100 นิ้ว ส่วนหัวและตุ้มรมกลึงจากไม้เนื้ออ่อนในท้องถิ่น และหุ้มด้วยผ้าฝ้าย ผ้าแพร ผ้าดิบ หรือกระดาษสา การใช้แป้งเปียกผสมน้ำยางของผลตะโกมาทาที่รม เพื่อเพิ่มความตึงและคุณสมบัติกันน้ำ ตลอดจนการผสมสีเข้ากับน้ำมันมะมือเพื่อเพิ่มความคงทน ส่งผลให้รมบ่อสร้างมีคุณภาพกันทั้งแดดและกันฝน

ทั้งนี้ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้หารือกับผู้ผลิตและผู้ประกอบการรมบ่อสร้าง เพื่อวางแผนทางต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มในมิติต่างๆ อาทิ การรักษามาตรฐานการผลิต การจัดทำระบบควบคุมคุณภาพสินค้าให้เข้มแข็ง การสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการใช้ตรา GI อย่างถูกต้อง การขยายตลาด B2B

สุรวงมและแบรนต์แพชั่นระดับโลก รวมถึงการส่งออกไปยังจีน ยุโรป และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยปัจจุบันมีผู้ประกอบการ GI ร่วมก่อสร้างเพียง 3 กลุ่ม แต่เป็นกลุ่มที่มีคุณภาพและมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบสินค้าให้หลากหลาย จากแค่เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สู่ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งและของที่ระลึกมูลค่าสูง อีกทั้งยังพัฒนาตลาดและสี่สีให้ที่มีความร่วมสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากขึ้น ส่งผลให้ร่วมก่อสร้างได้รับความนิยมอย่างยิ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ในการเลือกซื้อเป็นของฝากและของสะสมที่สะท้อนเอกลักษณ์ล้านนาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังได้รับเลือกให้เป็นของที่ระลึกหรือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมสำคัญทั้งในและต่างประเทศ สะท้อนศักยภาพในการต่อยอดสู่ตลาดสากลและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยร่วมก่อสร้างมีปริมาณการผลิตอยู่ที่ 20,000 ชิ้นต่อปี สร้างรายได้รวมกว่า 5 ล้านบาทต่อปี

จากนั้น อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และคณะ ยังได้ไปตรวจเยี่ยมกระบวนการผลิตสินค้า GI “ศิลาดลเชียงใหม่” ณ เชียงใหม่ศิลาดล By ทศนีย์ @ Doi Sa Ket ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด ซึ่งเป็นแหล่งผลิตศิลาดลที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานหัตถกรรมชั้นสูงที่ได้รับความนิยมทั้งในและต่างประเทศ ด้วยจุดเด่นที่แตกต่างจากเครื่องปั้นดินเผาทั่วไป ทั้งในด้านสีอันเป็นเอกลักษณ์ โดยเป็นโทนสีเขียวหลากหลายเฉด ตั้งแต่เขียวเหลือง เขียวอมเทา เขียวใบตอง เขียวมรกต เขียวใบไม้ ไปจนถึงเขียวน้ำตาล และอาจมีสีน้ำเงินหรือสีน้ำตาล ซึ่งเป็นผลจากการใช้น้ำเคลือบจากเถ้าไม้ธรรมชาติและดินหนานา ก่อนจะนำมาผ่านกระบวนการเผาแบบสันดาปไม่สมบูรณ์ที่อุณหภูมิ 1,250 – 1,300 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 – 7 ชั่วโมง จึงได้ออกมาเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงามที่มีการแตกลายงาบนผิวที่เคลือบ อันเป็นผลจากการหดตัวที่แตกต่างกันระหว่างเนื้อดินและน้ำเคลือบ อีกทั้งเมื่อเคาะจะเกิดเสียงกังวานซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของศิลาดลเชียงใหม่

นางอรมน กล่าวว่า การตรวจเยี่ยมแหล่งผลิตศิลาดลเชียงใหม่ครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการติดตามและกำกับดูแลมาตรฐานการผลิตสินค้าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมฯ แล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ประกอบการศิลาดลในพื้นที่ที่มีเพียง 5 กลุ่ม ที่ยังคงอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาดั้งเดิมท่ามกลางบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันศิลาดลเชียงใหม่มีการพัฒนาต่อยอดสินค้าจากภาชนะเครื่องใช้ในครัวเรือน สู่ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน งานพุทธศิลป์ และงานออกแบบร่วมสมัยที่มีมูลค่าสูง มีปริมาณการผลิตประมาณ 75,000 ชิ้นต่อปี สามารถสร้างรายได้รวมกว่า 12.75 ล้านบาทต่อปี โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส สาธารณรัฐประชาชนจีน และสวิตเซอร์แลนด์ รวมถึงประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียและยุโรป ซึ่งล้วนให้ความสำคัญกับงานหัตถกรรมคุณภาพสูง และยังใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม เนื่องจากศิลาดลเชียงใหม่ใช้วัสดุเคลือบจากธรรมชาติ 100% สะท้อนถึงเอกลักษณ์และมาตรฐานการผลิตที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยกรมฯ ได้หารือกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความคุ้มครอง GI ในต่างประเทศ เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของ

ผู้ผลิตไทย และเพิ่มโอกาสขยายตลาดพรีเมียมในระดับสากล รวมทั้งยกระดับการจัดทำระบบควบคุมคุณภาพ และตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของสินค้า เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้น

ในโอกาสนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญายังได้ลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ผัสดังโพรงเทศตั้ง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด เพื่อสำรวจข้อมูลและค้นหาสินค้า GI รายการใหม่ๆ ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงและประเมินศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในเบื้องต้น พบสินค้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ “น้ำผึ้งโพรงเทศตั้ง” และ “น้ำผึ้งดอกกล้วยเชียงใหม่” ทั้งสองผลิตภัณฑ์มีชื่อเสียงและมีคุณภาพเชื่อมโยงกับปัจจัยทางภูมิศาสตร์ คาดว่าจะสามารถขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า GI ได้ โดยตำบลเทพเสด็จเป็นแหล่งผลิต GI “กาแฟเทพเสด็จ” มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่สูงและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งพรรณไม้ป่า กาแฟ และพืชดอกนานาชนิด พื้นที่จึงเอื้อต่อการทำเกษตรแบบผสมผสานควบคู่ไปกับการเลี้ยงผึ้ง ซึ่ง “น้ำผึ้งโพรงเทศตั้ง” ถือเป็นน้ำผึ้งจากป่าธรรมชาติ มีการเลี้ยงผึ้งควบคู่กับการปลูกกาแฟและพืชเกษตรอื่นๆ ซึ่งผึ้งจะช่วยผสมเกสรดอกกาแฟ เพิ่มอัตราการติดผลเมล็ดกาแฟด้วยกระบวนการทางธรรมชาติ ขณะเดียวกันน้ำผึ้งที่ได้ก็มีคุณภาพ โดยมีสีเข้มตามธรรมชาติ มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ของกาแฟ และมีรสชาติกลมกล่อมเป็นเอกลักษณ์ ขณะที่ “น้ำผึ้งดอกกล้วยเชียงใหม่” เป็นน้ำผึ้งที่ได้จากผึ้งเลี้ยงในช่วงฤดูการที่ดอกกล้วยบาน ส่งผลให้น้ำผึ้งมีเอกลักษณ์โดดเด่นจากกลิ่นหอมหวานของน้ำหวานดอกกล้วย มีรสชาติหวานนุ่มเป็นพิเศษ มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีน้ำตาลค่อนข้างเข้ม และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง โดยเป็นแหล่งพลังงานธรรมชาติ ทั้งโปรตีน วิตามิน แร่ธาตุ และกรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกาย อุดมด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ นิยมบริโภคเพื่อสุขภาพและใช้เป็นส่วนประกอบในอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งสะท้อนศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ หากขึ้นทะเบียนสินค้าดังกล่าวสำเร็จ จะถือเป็น GI ในกลุ่มสินค้าน้ำผึ้งรายการแรกของไทย โดยผลการสำรวจเมื่อปี 2567 พบว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตน้ำผึ้งที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน โดยมีผลิตภัณฑ์หลัก คือ น้ำผึ้งดอกกล้วย และน้ำผึ้งป่า ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในการใช้น้ำผึ้งนี้เป็นการให้ความหวานทดแทนน้ำตาลในอุตสาหกรรมอาหารสุขภาพ ซึ่งกรมฯ ได้ชี้ให้ผู้ประกอบการเห็นถึงประโยชน์ของการนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเข้าสู่ระบบ GI เพราะจะมีการวางมาตรฐานควบคุมกระบวนการผลิตพร้อมกำหนดขอบเขตพื้นที่การผลิตสินค้าอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยคุ้มครองชื่อเสียงและป้องกันปัญหาการนำน้ำผึ้งจากนอกเขตพื้นที่มาสวมสิทธิ์ใช้ชื่อตามสิทธิของชุมชน นอกจากนี้ GI ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วยยกระดับภาพลักษณ์สินค้าไทยสู่ระดับสากล และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว